

Մասիս լրագիրը 5 անգամ կը հրատարակուի լրագրեր. 4 Օրագրերը եւ 1 Շաբաթաբերը :	
Տարեկան դիմ. Կ. Պոլսոյ համար	1 Ժ
Վեցամսեւ	10 Մեկ
Գին Կ. Պոլսոյ	90 Մեկ
Գում տուաց	5 Մեկ
Եւ Լրագիրս բոլոր գին	
Իրարաւոր	60 Փոյ
Լրագրերը	20 ,,

ՀԱՐԱԹԱՐԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 2 ՕԴՈՍՏՈՍ

·P.U. 7 U. P.U. 4 U. 6

Ինքզինյո խորհրդարանին մէջ դեռ պանակաւն ծախուց վրայ, վիճաբանութիւն մը բացուեցաւ, եւ դանդատներ եղան թէ՛ դեռպանական գործերը թէպէտ բաւական աղէկ կը տեսնուին, բայց տարին քառորդ մը միլիոնն ծախքի կը հասնին, եւ այս պայտօնը միմիայն ազնուական դերդաստնէ ետդը եւ ազդեցութեան տէր տնձնաց լերապահաւածքէ, թէ առանց անոնց վերամարութեանն ուշ դնելու՝ դեռպանական պաշտօն վարողները չափէն աւելի բազմաթիւ են, եւ ծախքերն ալ չափէ դուրս շատ են, զորօրինակ Կ. Պօլսիւն տարին 2000 Լ. Կ'անցնի եւ միշտ ալ աւելնալու վրայ է։ Կ. Պօլսոյ նախկին դեռպան Արք. Զէնրի Պուլլըր այս առարկուէ թեանց պատասխանելով ըսաւ որ թէպէտ ծախուց մէջ ինչպսութիւններ կրնան ըլլալ, բայց ծախքերը մեծապէս աւելցած ըլլալով, փարկի եւ Կ. Պօլսոյ անգլիական դեռպանատանց պէս հաստատութիւնները մեծամեծ ծախուց կարօտ են։ Լ'ըտաքին գործոց պաշտօնէի երկրորդ. Պ. Կիթուէյ ալ այս քննադատութեանց մէջ յիշուած եղեւութեանց մեծ մասը ժխտող, բայց եւ այնպէս ծախուց մէջ ինչպսութիւններ ընելու խոստում տուաւ ։

Վարդէնէն կայսեր Օտերակուտին
զրկած սահմանադրական փոփոխու-
թեանց ծրագիրը, որոյ թաղութանու-
թիւնը վարը կուտանք, հեռագրէն ծա-
նուցածէն աւելի ազատական է, եւ
(Օրէնսդիր Ժողովոյ հաղորդուած պատ-
գամախօսութեան խոտուամներէն ալ
անդէն կանցնի, այնպէս որ դրնթէ կա-
տարեալ խորհրդարանական դրութիւն
մը կուտայ Վաղդիոյ, Օտերակոյտը
կրնայ ծրագիրը փոփոխել, բայց կայա-
քըն այս ծրագրով կը թողու այն ըս-
տորդութիւնը, որը անձնական կառա-
վարութեան հիմներն էին: Էյուսթմ,
Օրէնսդիր Ժողովը ներկայ աշտատ-
կան զինուորները ձեռք բերելով մեծ
յաղթանակ մը տարած եղաւ, բայց
անշուշտէնէն ամեն ջանք ի դորձ կը
դնեն, որպէս զի կայսեր տուած ա-
զատութիւնները կասկածելի երեւոյց-
ներով Վաղդիացւոց վստահութիւնը
վերջեն:

Բատրիոյ պաշտօնէից գլուխ Ա). Այսի՞մ հունգարական խորհրդարանին՝ պատգամաւորութեան մէջ առեւ խօսութիւն մը ըլլաւ, որուն պարունակած իմաստները Բատրիոյ համար շատ ակործելի չեն : Ա). Այսի՞մ ըսաւ թէ Բատրիոյ եւ Գաղղիոյ յարաբերութիւնները խիստ բարեկամական են, եւ թէ Բատրիա իմ պաշտօնին իրարնցնելն ի վեր իր յաջերն Բատրի-

ոյ համաձայն կը գտնէ. ուստի են-
թադրելով որ Վաղղիա եւ Բրուսիա
իրարու հակառակորդ ըլլան, հարկաւ
Ա). Վայսթի յայտարարութիւնները
Պէրլինի մէջ հանդիպան տպաւորու-
թիւն մը չեն ընէր: Լսիկ գտաւ կը
հասկնուի որ Լեւտրիս Վաղղիոյ հա-
կաճութեւ եւ ոչ Բրուսիոյ: Այլ Վայսթ
ծանոյց նաեւ թէ Բրուսիոյ հետ մը-
տերմական յարաբերութիւններ հաս-
տատելու ջանացեր է, բայց Բրուսիա
մի եւ նոյն ուղով չէ պատմութիւններ:
Լ. յայտարարութիւնը հեռագրի մի-
ջոցաւ բոլոր Լեւտրիս տարածուելով՝
անշուշտ Բրուսիոյ կասկածները չթե-
րեցնէր Վաղղիոյ խափարի եւ Լեւտ-
րիոյ երբակի դաշնակցութեան նը-
կատմամբ:

Այլթիկ ծաղուն մէջ գերելչա-
նութիւն վաստակելու համար Վրու-
սիոյ բրած ջանքերը Ռուսիոյ կողմէն
ալ գոհաջօք չեն նկատուիր, Վրուսիա-
հիմայ ալ ուրիշ ձեռնարկութեան մը
սկսած է։ Երկրաչափներ զրկած է
Շէշգուիկի պարանոցին վրայ քննու-
թիւններ ընելու, որպէս զի հիւսիսա-
այսին ծովը Այլթիկի հետ խառնելու
համար ջրանքը մը բանայ։ Դսով Այլ-
թիկի բրուսիական նաւադորմը ոչ ե-
ւրս վը պարտաւորի Ռուստի ներու-
ջին ամրացնելուն ներքեւէն անցնելու,
որոյ մէջ կողմը Տանիմարցոյի եւ միւս
կողմն ալ Շոսեփի եւ Վորոէկիոյ
մէջքն է, այլ ուղղակի հիւսիսային
Վիկտորիա կընայ երթալ։ Երկրաչափ-
ները նպաստաւոր կընթալ տեղեկադը-
րերն են յիշեալ ձեռնարկութեան վը-
րայ, եւ գործողութիւնը քիչ ատենէն
պիտի սկսին, Ռուսիա ալ միւս կող-
մէն Վրոնչիժմաի նաւարանին մէջ
մեծ փութով իր ծովային զօրութիւնը
գորացնելու կաշխատի վրահաւոր նա-
ւեր յիշնել ու Թնդանօմներ ձուլել
ստալով կարելի եղածին չափ արագու-
թեմով։

Սպանիոյ լուրերը միշտ հակառակ-
 ան ու անարդյուն են։ Կառավարութեան
 յրազիրները Տօն Քարրոտի կուսակ-
 ցաց ապստամբութիւնը բողոքովն զրա-
 պուած կը ցուցնեն, սակայն Տօն
 Քարրոտի կուսակիցներն ալ կը պըն-
 դեն թէ ապստամբութիւնը ոչ միայն
 օր քան զօր կը ծաւալի, այլ եւ աե-
 րութեան զինուորներն ալ ապստամ-
 բաց կը դնէ կանայիկն։ Այլ կողմանէ
 ստժամանակից խառնաշփոթութիւնն իր
 յիշոց ցոյց տուած բարեփոխութեան հա-
 կաւակ նոր յեղափոխութեան մ'ա-
 ռաւքն առնելու համար ամեն տեսակ
 պատրաստութեանց հօգ կը տանի։
 Ընտի թէ Աէրրանօ եւ Բրիժ ան-
 համբ վօրաց զլուիւր կանգնելով տ-
 ղընտանայ վրայ պիտի քաշէն. սա-
 կայն տակաւին վտանդն այնչափ մեծ
 չէր։ Իր, որպէս զին կը կառաւարութեան
 ընտանիք անդ առնին ույս ընկալաքը
 լինեն։ Իսկ Տօն Քարրոտ, որուն հա-

մար Վասանիա մտած է կրտուէր, չդիտ-
ցուիլ տակաւին թէ ո՞ր կողմ կը գլու-
նուի: — Բնույա կղզին Միացեալ—
Վահանդաց վաճառելու զրոյցները
դարձեալ երեւան կը հանուին, բայց
Վասանիոյ կառավարութեան նորէն հոն
գործ դրելէն որտէրեք նայելով չկար-
ծուիլ որ ծախարմ միտք ունենայ:

Ի հաւաստիկ Գաղղիոյ ծերակուտին
ներկայացուցուած սահմանադրական
փոփոխութեան ծրագիրը:

Յօդ. Ը. — ( ) Բէնադ. րու թեան իրաւունք ունին կայսրն ու ( ) Բէնադ. իր ժողովրդ:

Հօդ. Բ. — Պաշտօնեայնեբը մի-
միայն կայորէն կախում ունին եւ ա-
նոր նախադաճութեամբ խորհուրդ կը-
նեն : Պատասխանատու են , եւ ծե-
րուկուտէն միայն կրնան ամբաստանու-
թեան ենթարկիլ :

Յօդ. Գ. — «Աշտոնեաները» Օտ-
րակալին եւ Օրենագիր ժողովին
անդամ կրնան ըլլալ: Երկու ժողով-
ներուն մէջ ալ կը մտնեն, եւ երբոր
խօսք ուղեն՝ պէտք է որ խօսին:

Յօդ. Դ. — Օճերակուտին նիս-
տերը հրապարակային են, և ինչ ան-
դամույ խնդիրը բաական է դադունի
մասնատորհուրդը մը կաղմելու, Օճ-
րակուտն իր ներքին կանոնադրութիւ-
նը ինք կը հաստատէ :

Յօդ. Ե.—Ներսիսյանը կրնայ օրինաց ընդունակ երեւցած փոփոխութիւնները նշանակելով որպէս որ ( )-բէնայի բնութիւնը մէկ նորոյն խոշորացածութեան դրութիւն։ Որ եւ է պարագայի մէջ կրնայ նպատաւարաբար որոշումը մէկ օրէնքի պի մը հրատարակութեան դէմ կրնայ։

Յօդ. Զ. — Օրենսդիր ժողովն
իր ներքին կանոնադրու թիւեր կը հաս-
տատէ : Ամեն նիստի բացման ժամա-
նակ կը նախագահէ ժողով — նախագահ-
նելն ու ատենադպրոնները, ինչպէս
նաեւ իր համարողանները կանոնակէ :

Յօդ. Է.—Օտերակոտսի եւ Օ-
ւնեպոլսի ժողովոց իւրաքանչիւր ան-
դամ կ'առաջարկուի թե՛ անհատական, թե՛ անհատական չլինող հարցում մ'ուղ-
ղելու իրաւունք ունի :

Պատճառաբանեալ առուր կարգի
ներդրները կրնան ընդունուիլ: Եթե
որ կառավարութիւնը ինդըէ, իրա-
ւունք է որ պատճառաբանեալ առուր
կարգի ինդերը գիւանին յրիտի:

304. Բ. — Կառ օրէնսդրական
խոխտութիւն մը խորհրդածութեան
կրնար դրախդիթ օրէնսայ ճազկի-
ւը քննելու պաշտօն ունցող յանձնա-
ւորակին կախաւ դրուած եւ կառա-
ւարութեան հարցումած չլլայ: Կրն
իր կառաւարութիւնն առաջարկեալ
խոխտութիւնը չընդունի, նախ պե-
տութեան խորհուրդն իր կարծիքը լը-
սարկի, եւ յետոյ ( ) օրէնսդիր ժողո-
ւըրդին շնորհակա՛ն կերպիւ իր որոշումը
ուրայ:

304. 60. — *Ἐμφανὲς ἡ Σαῖνα ἐκ γού*

Դուք գաղա՞նք լրագրաց համարն ծախ-
ք խմբագրությունն վրայ :
Երանց ցանձն առաք մեկ անգամի հաճա-
նող էրկու անգամի համար 2 դր.
Լրագրաց վերադրեալ հոսման կամ որ-
և ինչ գրութիւն Երանգրք = ՏՅՅԻ
հին պիտի մղուի . և հանձն ծախ-
քն ալ գրով լին վրայ :

յը գլուխ առ գլուխ եւ յօգումն այռ
յօգումն կը ներկայացուի Օրէնոցի
Ժողովոյ :

Իւրաքանչիւր պաշտօնէի թեան
հաշուեցոյցը գլուխ առ գլուխ բուերի
կը դրուի՝ ըստ ներկայ ծրագրին՝ յա-
րակից յուղակին :

Յօդ. Ժ. — Եւտական դաշնագրութեանց մէջ մաքսի եւ թղթաւորութեանց սակագիններու վտփոխութիւնն օրէնսդրութեան միջոցս միայն պարտաւորի պիտի ըլլան ,

Յօդ. Ժ. — Օտերակաւին, (1) -
ըննդիւր ժողովոյ եւ պետութեան
խորհրդայ կայսեր հետ ունեցած յարա-
բերութիւնները, կայսերական հրա-
մանագրով մը կարգի կը դրուին :

304. ԺԼՆ.— Կարճուած են ներկայ ծբագրին հակառակ եղած ամեն տրամադրութիւններ, եւ մանաւանդ Սահմանադրութեան 6 (2 հատուած).

8, 13, 24 (2 հատուած), 26, 40, 43, 44
 յօդուածները, եւ 31 դեկտ. 1861 ին
 ծերակոտին ներկայացեալ ծրագրին
 1 յօդուածը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քուռիէ Տ'Օրիանի մէջ հետեւ-
եալը կը կարդանք.

« Քիւրաբերուն հայոց վրայ գործածած բռնաութիւնները կառավարութեան խնամքը զարթուցին անոնց վրայ: Ըհա Եղգրումէն հետեւեալը զբնն մեզ յուրն ԶԶ Թումը:

« Ինքնահանութիւնը կառավարուի քի-
միայնական մէջ քիմիական ուղեւորու-
թիւնն մը կրնէ : Ղաւառն իրեն հրա-
նայած է որ քիմիական հայաց վրայ
զորած բռնութեանց վերջ տայ : Իս-
տիյիլ փաշան այս վտանգին հանդե-
մ կաշխատի » այնչափ բարի դիտա-
ւորութեամբ, որ Վանքին դժուարու-
թեան պատճառաւ աւելի դուրսի է :

« Զին կարգ մը քննաթիղիներ
ապեր է, ո՞ր վկայները զարմանալի
երախի հակառական վկայութիւն կու-
տան . քրիստոնեայնները կըսեն թէ
էնկ—(Թ)իմուրի ժամանակէն առելի
ազատահարութիւնները երկուսն .

խիւրաբերն ալ կը հաստատունն թէ
Բխւրաստանի մէջ ամեն բան կտր-
ին է։ Փաշային ընկերացած տաճիկ
որհրդակալներն ընդհանրապէս այս
արժիքը խնայող ընդունելի կը համա-

ին, եւ երբ որ նիստը վերեւոյ, գոր-
ծն առաջաւ ընէ . քիչ մ'աւելի շփո-
նալ կը գտնուի, Ասիայն հայերը
ը յստան միշտ լինէ իրենց համար
որ զ-արագութեամբ սփռիւ արցունք : Իր
հոգեմէն ան կ'առ անգամ ինկնոր կանկն

[illegible]

առ Վերսալի Սրբազան Դպրոցի հա-
մառում անհատական լինելով միայն
ուսուցիչ վերջը Ս. Գրիգորյանի հիմ-
նով խորհրդով կողմնակից ան Սրբա-
զան քանի մը խորհրդով կողմնակից
և իմաստակարար խորհրդով ուր յայտնեց
գարուստի և մտայն լուսավորութեան
անխափար ծառայութեան կարևորութիւնը
որ, քաջալերեց աշակերտաց ծառայութեան
միջոցով որ առ այն կը վերաբերէին և
գործունէութեան խորհրդով խորհրդով
անց որ իրենց աշխատութիւնը շարուն-
անալիս ազգիկ ծառայելը գիտցող երե-
ւելի հանձնարար յարուցանելու համար
Հանգիստակներ Ս. Գրիգորյանի հիմ-
նով արտասանած այս նշանակաւոր խորհրդով
եւ անդամակցութեան համար խորհրդով
ուսուցիչն է:

Միւս վերջը քննարկութեան վրայ
խորհրդով Ս. Գրիգորյանի մը խիստ գե-
ղեցիկ և պարզ կերպով ելեքարակա-
նութիւնը բացատրեց: Այնքանով
նշանակաւոր և իմաստակարար փորձեր
կատարուեցան որ հանգիստակները ստա-
տիկ հետաքրքրութիւնը շարունակեց
հոգի և յետոյ մարմնականութեան
փորձերն ու խորհրդով ամենայն յաջո-
ղակութեամբ ներկայացուցին եւս
հանգիստ վերջացաւ:

Միւս օրը, ճշմարտութեան խորհրդով
... խորհրդով (Ս. Գրիգորյանի մէջ այս
տառովն իշխութիւն վարձարանն է որ
այսպիսի կարծաւոր միջոցով մէջ իրա-
կան արդիւնքներ կրնան ազգիկ և հայ
քրիստոնէական Ս. Գրիգորյան վարձարանն է
որ իր փոխանակութեան հիմնարկներով
բաժնի, իւր մեծ անունը պաշտպանութեան
իւր բարձրագոյն և բարձրագոյն պաշ-
տաններովն, և իւր պարգաւատ և
համակցեց աշակերտներովն իրաւունք
ունի պարձրութեան մեր մէջ: Թեպէտ
և աշակերտաց քննութեանը ներկայ
գտնուելու պատիւն ու պատեհութեան
թիւնը չունենայ, բայց ըստ վկայու-
թիւն Ս. Գրիգորյանի խիստ շատ հա-
մարտած եմ որ դատարարութիւնն
ու գիտութիւնը ըստ մեծի մասին ի-
րենց կէս ծառայութեան հասած են այս վար-
ժարանին մէջ:

Ս. Գրիգորյանի մեր պարտքն է որ հ-
նէ այս նուիրական յարկին հիմնա-
դրութիւնը և շնորհակալ ըլլալ աշխատ-
ողոց, նաեւ այն ազգայնէր ծնողաց՝ որ
իրենց դաւանանք ճշմարտութեան ծան-
նալով հոն յաշակերտութիւնն առած
են, համարուած ըլլալով միանգամայն
թէ միայն ընդունան և անողորմ աշ-
խատութիւնն մ'է օտար գործունէութեան
ազգային և օգտակար գործարարութեան
թիւնն մը փնտռել:

Համեմատելով... Տէր, խո-
րին յարգանքով հաւատարմութեամբ
***

Ս. Գրիգորյանի Գրք. Վերսալի եպիս-
կոպոսի անհատականութեան իմաստը:
(Ս. Գրիգորյանի տեսլիկն է. դատարար-
ուաց շնորհակալութիւնն յայտնելէ ե-
տեւ):

«Պարտք կը համարիմ յայտնել նա-
եւ իմ շնորհակալութիւնն Ս. Գրիգորյանի
հանգիստակներուն, որ մեր հրաւերը ըն-
դունելով յանձն առիք այսպիսի տաք
օրերուն մէջ ձեր ամեն զբօսանքները
մէկտեղելով ձեր գաւակաց աշխա-
տութիւնն արդիւնքը պատկերելու հա-
մար հանգիստ ձեր ներկայութեամբը
պատուել: Եւս երրորդ հանգիստն է
որ կը կատարենք այս ուսումնական
հաստատութեան մէջ:

«Ս. Գրիգորյանի եկած աշխատու-
թիւնը բնաւ չենք խնայած ամեն բան
աղէկ վիճակի մէջ գնելու համար, ու-
րուն մեր բարեկամներն արդարու-
թեամբ կը վկայեն. ուստի իրաւունք ու-
նինք ըսելու թէ դպրոցս աւելի յառաջ
երթալու յոյսեր կուտայ: Եւ շնորհակալ

ենք նաեւ Ս. Գրիգորյանի Վերսալի
պէտէն և Ս. Գրիգորյանի Գրք. Վերսալի
անհատականութեան իմաստը են վար-
ժարանին մէջ բնաւ խորհրդով են բը-
նաւորութեան դատարար ամենայն ե-
ւանդեամբ և իմաստով աւանդե-
լու, որոց փորձերը հիմա ձեր աչքու-
նով տեսաք: Ս. Գրիգորյանի Տէր-
րան Գրք. Վերսալի բուն իսկ հիմնարկին կող-
մէն խնամակալ կարգուած ըլլալը գե-
հրապարակաւ յայտնելու առիթն չէ-
ինք ունեցած, այսօր կը փութամազ-
դատել և փութամազ հանգիստակներու
ցըղ պատկերելի ժողովին մէջ հրա-
պարակաւ զինքը շնորհակալութեամբ: Իր ե-
ւանդը, ազգային գործող մէջ ունե-
ցած անխնայ աշխատանքը, դպրոցա-
պետութիւնը, և այս մասին շատերէն
աւելի հմուտ և փորձ ու վարձ ըլլա-
լով ամենուն քաջածանօթ է:

«Ս. Գրք. այսպիսի գիշերօթիկ վար-
ժարաններու շատ պէտք ունի: Ս. Գրա-
խորհրդով պիտի ողջունեմ այն օրը
երբ ըսեմ որ ուրիշ գիշերօթիկ վարժա-
րան մը եւս հաստատուած է: Այն ա-
ւանդը, ազգային գործող մէջ ունե-
ցած անխնայ աշխատանքը, դպրոցա-
պետութիւնը, և այս մասին շատերէն
աւելի հմուտ և փորձ ու վարձ ըլլա-
լով ամենուն քաջածանօթ է:

«Վարդիստ անօրէնութիւնը երբէք
չի պարձր որ ամեն կարգադրութիւն
ինքը միայն գիտէ. այլ ամեն բարեկա-
մական օրինակներ և ճշմարտութեամբ
թիւնները սիրով և յօժարով խորհր-
դով ունենալ պարտաւոր է միշտ: Ս. Գրք.
տեսլիկն ևս հասկնալով դպրոց կա-
ռավարելու կերպերը. սակէ առաջ
ամեն օր փորձի մէջ էինք, որովհե-
տեւ աղիւնդեմ մէջ գիշերօթիկ վար-
ժարաններ կառավարելու մարդիկ կը
պակսին: Գործը նոր է, հարկաւ քիչ
շատ պակասութիւններ ալ կունենայ,
զորս դոցորը անհնաւոր է աշխատու-
թիւնն և ծնողաց ներդրամութիւնն
է. բայց առաջ կաւեցնեմ որ դատ-
արարութեան և ուսումնական ա-
շակերտք երբէք պարագայ ժամանակ
վատնած չեն: »

Ս. Գրիգորյանի Ս. Գրիգորյանի Գրք.
տիկ խօսած ծառը:

Սրբազան Հայր.
Գիտեալով ամենի բերելով որ աղ-
գային վարձութեան միակ ներկայացուցիչ
գտնուիմ հոն, պարտք կը համարիմ յայտնել
ազգային մէկ քանի խօսք ընել:

Ձեր սրբազանութիւնը շնորհակալու-
թիւն կը յայտնել ներկայ գտնուող հա-
ղիւնդեմաց. ևս կը զարմանամ թէ ինչ-
պէս շատ աւելի չէ բազմութիւնը: Գրք.
բարեկամութեան իմաստը, ազգային այս-
օրուան վիճակին մէջ միակ ճշմարտ ազ-
գային հանգիստներն են այս հանգիստներն ազ-
գային ազգային աշխատանքն են. հոն պէտք
է խորին հազարաւոր ազգային իրենց կեց-
ցանքը հնչեցնելու. մասնաւոր այս վար-
ժարանին՝ որ միակ գիշերօթիկ վարժարան
այդին մէջ, կըրնին և ժողովրդին կըր-
թութեանը միանգամայն նուիրակ: Գրք.
նստարաններու վրայ միացնելով զանոնք
զգացմամբ ու սկզբունքներով միացնել
կընայէ աշխարհի:

Սրբազան Հայր, դուք որ այնքան
լաւ կը գործադրէք վարժարանին բարե-
բար հիմնարկաց կալը. իրաւունք ու-
նինք պարծենալու, իրաւունք ունինք աղ-
ղին շնորհակալութիւններուն: Ազգային մէջ
Ներսէս մը ըլլալ փառք է, այլ քանի ա-
ռաւել փառք է Ներսէսներ յորուցանել:

Աւելի քան
Գրք. պիտի ըլլաք այս Ներսէսներու
Ձեր բնիկարկիցներէն մէկ քանին քիչ մը
առաջ իրենց խօսած ճառերուն մէջ լոյս
կադաղակէին ու ի մեծագործութիւն կը ը-
րաւիւրէին զձեզ, մասնաւոր վերջին եր-
կուքը, առաջինը իր հասուն ու խորհր-
դածեալ լեզուով, երկրորդը քրտման
պէս գոռացող լեզուով, Ի նոյն կը հրա-
ւերիմ եւս ալ զձեզ. այս դարուն մէջ ճշ-
մարտ մեծագործութիւնը լոյս ձաւարելն
է. լոյս ձաւարելն է, իսկ արեւն ու թիւս:

առ թիւնը մէկտեղ կը հաւաքին և մարդ-
կութեան վրայ ծանրացող ամեն հարե-
լուսով կանխատեսան: Լոյս ձաւարեցէք
ամեն տեղ, և միշտ յիշելու հիւղալը՝
ուր արեւը կը զլանայ իր նշողները, Լոյս
ձաւարեցէք, հիւղալը պատու կըլլայ, եւ
արեւը մարդուն ձեռքը գործիք կըլլայ
գիտութեամբ:

Երանի՜ թէ այս հրաւերը, զոր կը
համարձակեմ ըսել, բոլոր ներկայ հանգի-
սակներ իմ բերնովն կը կարգան ձեզի,
արձանացած միայն ձեր արեւն ու մտքին
մէջ:

Ս. Գրիգորյանի Ս. Գրիգորյանի Գրք.
Տիրան Գրք. Վերսալի ալ խօսած ծառը:

Սրբազան Հայր, Տէրք իմ և Տիրան Գրք.
Ազգային դատարարութեան մեծ ըն-
կերդունքին ծառայող այս ընտիր ընկե-
րութեան մէջ ձայնս կը բարձրացնեմ՝ ոչ
միայն պարզ գովեստներ ընելու համար,
այլ երջանիկ կը համարիմ ինչպէս յա-
նուն խնամակալութեան վարժարանին փա-
ռաւորել և շնորհակալ ըլլալ այն անձինք-
ներէն՝ որ վարժարանին մեծաշնորհակ
հիմնարկաց նպատակն ի կատար ածելու
համար ամենայն ջանք և աշխատութիւն
ի գործ դրած են:

Այս, Սրբազան Տէր, մեծ է Ձեր Սրբ-
բազանութեան խնամքն այս վարժարանին
վրայ, վասն զի անոր հաստատութեան
պատմութիւնը գիտցողները կը վկայեն թէ
զուք ոչ միայն բարեկեցիկաց Դատարար-
անի կտակալատարն եղաք այս վարժա-
րանս հիմնելու համար, այլ Ձեր ջանքին
ու աշխատութեանը միայն պարտական է
աղբը մի եւ նոյն վարժարանին մէջ թէ
կրօնական և թէ աշխարհական դատար-
արութեան հաւասար ազատամտու-
թեամբ հայ մանկանց մտքին ու արտին
մէջ ձաւարելու փոխ սկզբունքը, սկզբունք
որ քաջազակութեան ուղիւնային մէջ
մեր ազգային նաւակին ուղիւնային պիտի ըլ-
լայ: Տարիներ պէտք էր, միշտ, այս սկզբ-
ունք գործադրելի ըլլալը ազգին ընդունել
տալու, բայց դուք յաջողեցաք առանց
ձայնի զայն սկսելու, և ահա մէկէն ի մէկ
զայն գործադրեալ կը ներկայացնէք:

Մեր հայրերը, Տէրք իմ և Տիրան Գրք.
աղիւնդեմ ևս զէմ պատեհակութեամբ տար-
ւած՝ ահա զին աղիւնդներ կործանեցին,
բազմադարեան նախապաշարմանց յաղթա-
նակիւն պէտք ունեցան աշխարհաբա-
րող ընելու համար այն մեծ սկզբունքը
թէ որ եւ ինչ ժողովրդեան մը մէջ զա-
նազան կարգեր չեն կրնար ըլլալ, այլ մի-
այն խորհրդով և խորհրդով:

Ազգային Ս. Գրիգորյանի Գրք. հաս-
տատուած օրէն ի վեր, ամեն Հայ, Պո-
սեթի եւ զատաւարակ իւր այս իրաւունք-
քը ճանչնալ սկսաւ, բայց գործադրելու
անկարող. վասն զի թէ եւ սղիտութեան
աղիւնդները կործանեցան, բայց տակաւին
անոնց տեղ գիտութեան տաճարները դեռ
չի կանգնեցան ամեն տեղ:

Ահա այս տաճարին մէջ է որ մէկ
երկու տարիէն պիտի սկսին խաղաղու-
թեան բնական զօրակցանց խաղաղութեան
յառաջանի զանազան գաւառներն արշաւե-
լով, վախճանի կրակաբաններու խորան-
ներ կանգնել հոն, ուրիշ մտաւորական
մշակութեան բեղմնավոր հացը միօրինակ
կերպիւ տարածուի առ հասարակ բոլոր
ժողովրդեան մէջ:

Աւելորդ կը համարիմ նկարագրել թէ
ինչ մեծամեծ գիտութեան թիւններ կային
այս վարժարանն ինչպէս ձայնս, թէ
նիւթապէս և թէ բարդապէս: Ներսէս
ինչ միայն սա արշաւը, որ պատուարժան
ծնողք զխանան թէ վարժարանին խնամա-
կալութիւնը՝ հաւատարիմ իւր սկզբունքը՝
ոչինչ պիտի խնայէ զայն իւր կոչմանը ար-
ժանաւոր ընելու համար, Բայց կան այն-
պիսի թեթիւ թիւններ, զորս միայն ժամա-
նակը կրնայ կատարելագործել. այսօրուան
չեղածը՝ վաղը կրնայ կատարուիլ. ուստի
եթէ կան այնպիսի բաներ՝ որք իրենց ու-
շադրութիւնը գրաւած են, քիչ մը հաւ-
բերութեամբ, վարժարանին նկատմամբ
իրենց բոլոր փափաքանց կատարուիլը
պիտի տեսնեն:

Օրթոգիւղի երկուս վարժարա-
նայ պարգեւարաշխու թիւնն հանգիստին
վրայ ալ հետեւեալ տեղեկութիւնը հա-
ղորդուած է մեզ հանգիստութեան քրիս-
կան մը:

... քրիստոնէական
Թագիս երկուս վարժարանաց
պարգեւարաշխու թիւնն հանգիստին վրայ
ու գաւառ տեղեկութիւնները կը փութամ
համապատասխան կարգով:

Հանգիստ սկսաւ ժամը 6 1/2ին:
Խորհրդակցութեան թիւնն ամենայն մէջ
ուր ըստ սովորութեան Օրթոգիւղից
բաղման թիւնն համապատասխանութեամբ
թիւններէն ժողովուրդ՝ այս պարգեւար
հանգիստին կարեւոր եղած յարգը տա-
լու համար:

Տեսարանին վրայ շարունակ էին
աշակերտութեան ձեռագործները: Եւ
շակերտութեան թիւնն ամենայն
ազգային երգերով ընդունեցին աշակեր-
տութեանը, որք ծիշու հանգիստ սկսելու
տոններ Ս. Հայրապետացի վարժարա-
նանէն կիցնային: Եւ յետոյ կարգա-
տեսարանին վրայ շարունակեցան, ուր զր-
ուած էր նաեւ պարգեւարաշխու թիւնն
սկսելու, որուն կը նախագահէր Թագիս
Գրք. քարոզիչ Ապուստոլեան Հո-
հաննէս եպիսկոպոսը՝ հանդիմ թոհա-
նայական դատուն, իւր բողոքովն ու
նշանակով թագաւորութեան խորհրդով
նշան ու քննիչները: Եւս Խորհրդակց-
մէկը հայերէն ձառ. մը խօսեցաւ, և
մէկը այլ լեզուով, նոյնպէս և լա-
ւաճաղէմ աշակերտաց մէկը գաղղիա-
րէն ձառ. մը խօսեցաւ: Ըստ իսկ մի-
այն այս ձառ. երեսն. ընթերցումը
երանակը բուսական էր յայտնելու թէ
աշակերտք և աշակերտութեան հիւր
կրնային և կըրնային կարողացանին: Եւ
ոչ թէ թագաւորութեան կը խօսէին: Եւ
բարձրագոյն ձառ. էն ետքը, աշակերտութե-
ան հիւրաւարտութեան վրայ փորձեր ընելով,
իրենց կարողութիւնը ցոյց կուտային,
որոց դատարարին մասնաւոր շնորհա-
կալութիւնն յայտնուեցաւ հաղիւնդե-
մայ կողմէն:

Պարգեւարաշխու թիւնը դեռ չսկսած
Խորհրդակցութեան Տէրքան Գրք. հա-
մառում անհատականութեամբ մը գրա-
ցաց վիճակը նկարագրեց, և անոնց բա-
րեկարգութեան յարաւակութեամբ հա-
մար ծնողաց և բոլոր թագաւորաց միջեւ
ցարդ ցուցուցած համակրութեան ու
քաջալերութեանը համար շնորհակալ
եղաւ: Եւ մասնաւորապէս, յանուն
թագաւորութեան խորհրդով շնորհակալու-
թիւնն յայտնեց ըսելով թէ երախտա-
գիտութեան արժանի են խնամակալութե-
ան տեղեկաց, որք եթէն տարիէ ի վեր
առանց ձանձրանալու այս վարժարա-
նը կը խնամեն և օր ըստ օրէ անոր յա-
ւաճաղութեանը վրայ կը հօշոն:

Յետոյ հանգիստակներու ուշադրու-
թիւնը տրայաց գործունէ վրայ հրաւե-
րելով, ըսաւ թէ անոր հաստատու-
թեան երանակն աղջկանց դպրոցին
նման չըլլալով, անոր բարեկարգու-
թեան յարաւակութեանը համար ոչ
միայն ծնողաց՝ այլ և բոլոր թագաւորաց
նպատակն կը կարծեմ: առանց որոց
գործունէութեան անշուքութիւնը և թագա-
կան խորհուրդն անկարող կըլլային շա-
րունակել ձեռք բերուած արդիւնքը:
Օրթոգիւղի նման գործունէութեան ժո-
ղովուրդ մը տարակցոյ չի կայ որ եր-
բէք անխնամ չի թողուր իւր վարժա-
րանները, և անոնց զարգացման համար
թէ նիւթապէս և թէ բարդապէս նը-
պատու չի զընտար, քիչպէս որ ըսաւ:
Գրք. Ապուստոլեան Հոհաննէս եւ
պիսկոպոսը՝ հանգիստին վերջը տուած
օրհնութեանը մէջ:

... խմբակի ...
Ընդոյ 4-ին Ս. Հօր Գիւսի նըշ-
խորայ տօնին նախնիքաց օրը Գիւսի.
Տիրութեան Սիրտիւ Ս. արքեպիսկո-
պոսը Հռոմէոս էն տեղս համեմտիւմ
մեն. Սրբազան Տեղապահին և վար-
չութեան հանգան հետեւեալ ատուան
յառնելի եկեղեցւոյս կարգադրութիւն
դիւնի.
Իւր բարեխոյր օր խորտուքը գրեթէ բո-
լոր ժողովարան մեծաց և փոքունց սիր-
ար առ ինքն գրուելով՝ հանդանակու-
թեան միջոցաւ տուցաւ 1800 դահե-
կան և այլ հանդերձեղենաւ և այլն, որք
ժապաւինեալ տուեալին մէջ հոգա-
րարձութեան ստորագրութեամբ մի-
անգամայն վաւերացան. Յետ այնորիկ
երկուս վարժարաններուն յայց ելնե-
լով, քննեց տեղակալս նիւթական մասին
կրուած նեղութիւնները. ուստի յառ-
կապէս տեսն օր ալ այս մասին գտնե-
լով՝ Սճ. Հոգաբարձուայ խորհրդը
գտով երկուս վարժարանաց համարնը
վարժարանութեան ցուցակ մը պատրաստ-
տել տուաւ՝ նախ ինքը տարեկան 120
դուրուշ նուիրելով և կանխիկ վճա-
րեց. առ օրինակներէն յորդորուելով
տեղեւոր ազգայինը յօժարեցան. նուի-
րատու գրուել և վճարել. որոնց ա-
նուններն ներփակեալ ցուցակին մէջ
նշանակուած են իրենց տուած կամա-
ւոր նուէրներովն հանդերձ.
Խիստ փափաքելի էր մեզ օր կղե-
րականաց դասուէի դժնէ մէկ չորրորդ
մասն յիշեալ Գիւսի. Սրբազանին ան-
ձանձիր աշխատեցու լուրն անելով չի
գաղաղելին գնուած տեղերինն արդ-
եամբ և զարմով ազգային վարժարանաց
խնամ տանելու. արովհետեւ վարժա-
րանաց բարեկարգութեամբն ու յառա-
ջադիմութեամբ կարելի է որ Հայ ազ-
գին ալ օր մը մեծ և կրթեալ ազգաց առ-
ջեպարձի և քաղաքակրթութեամբ վե-
րածնի. և ահա անիկ Գիւսի. Տիրան
եան արքեպիսկոպոսը սոյն տուած նա-
խանձիկ օրինակաւ ճանապարհորդած
է՝ տեղեւոր հասարակութեան ինքնայո-
ժար նպաստամտոյց ըլլալու.
Ընդունեցէք... Տէր մեր խորին
յարգանաց հաւատարմքը.
Ուսմանը Տեղապահ Գիւսի Գիւսի
23 յուլի 1869

... խմբակի ...
Այս շարժում քաղաքիս Հայ երե-
տասարդութիւնը ցուալի կորուստ մը
ունեցաւ. իր մէկ անիւն ընկերոջ անակ-
նունեցի մահուամբը, այն է Պ. Յով
հաննէս Արուսեան 29 տարեկան երե-
տասարդը, որ իր անիւն վարժարան
ուսուցման օրը տեղը սիրելի էր եղած
իր հայրենակցացը, ամսոյս 23ին կեսօր-
ւան մօտ ժամը 4ին միջոցները խանձէն

տուն երթալով անորմանկաւ ինքզին-
քնն սպաննեց, որուն համար կրտսէր թէ
քանի մը ամէն ին վեր իր խիստ մտերմ
բարեկամաց հետ տեսնուած ատեն շատ
անգամ կրտսէր իր ինքն իրան մը
եղեր է ցերեկ տանն չորս կողմն մուծ
կրտսէնեմ, կը տարակուսիմ թէ արդ-
եօք արեգակն չի կայ, երկիրս իրօք մուծ
է, չեմ ուզեր բարեկամացս հետ ան-
նուիլ որպէս զի խանձէն է չորսն և այլն.
բարեկամները խորհուրդ կուտան իրեն
բժշկին դիմել, բայց ինք չընդունիր
մեռնելու կուզեմ ըսելով. կը խրատեն
որ միշտ եկեղեցի երթայ և Սրբման
քաղէ, բայց այն ժամանակ և ընթեր-
ցաւէր երկասարկը ոչ կրնայ եկեղեցի
երթալ և ոչ առնալ մը Սրբման կար-
գաւ քանի մը ամսուան միջոցը, իր մե-
ռած վայրկեանին հետեւեալ անթուա-
կան և անստորագրի անիմաստ գրուա-
ծը կը գտնուի խանձին մէջ.
26 յուլի 1866
Տրապիզոն Խ. Ա. Է.

Ո՞վ տար արցունք իմ աչքերուս, որ
լայի իմ դժբաղդութիւններս, եւ ո՞վ չար-
ժեր իմ լեզուս որ պատմելի օրոյս զգա-
ցումները որ այնչափ զիս տանջեցին մի-
շու մտնելու կամեցայ քան թէ այսպէս ապ-
րել. մի անհնարաբար Արարիչ, այն ամեն
բան յայտնի է քու առաջ. և... բայց
ես որեւ հետ կը խօսիմ, ես անսիրտանս,
ես անարժանս, ես անարդարս ընաւ, սա-
կայն գիտեմ եւ հաւատացեր եմ որ Արար-
չին ողորմութիւնը, երկայնմտութիւնը բո-
լոր մեղքերէս միմէ է. ոչ չառէ, մէկ
խօսքով չի կայ չարիք, որ Աստուծոյ
բարեքնն զօրաւոր ըլլայ.
Ես իմ մեղքներս շատ ուրախութեամբ
դիմեցի, ուստի դուք ընաւ մի լաք, այլ
մաղիքեցէք որ յաւիտեանկան մահուան
ձեռքը չանցնիմ, ան անգութ բազդ ու
փշովեց աշխարհ, ասանկ զիս ստիպեցիք
որ ըլլամ... ոչ, ոչ... ձեռքս առաջ
չերթար, լեզուս չգտնար, որ կամքս
ուղղման ալս գրեմ, զիս մի լաք, դուք
ձեզ խնայեցէք, յուսահատութեան մէջ
մի խնայք, Աստուծոյ եւ իր ողորմութեա-
նը ապաւինեցէք, կենդանութեան ինծի
չի կրցող օգնողները հիմայ դուք տեղը
թող չմաշուին, որն որ ինծի օգնուտ մը
չունի, ան, վերջապէս աշխարհ գիտադ-
րեցիք, ես ընաւ չի կրցալ քեզի հետ կըռ-
ւել, բայց զիտեսա որ յաղթածդ կարծեմ
մը չէ, քանզի ես արդէն քեզի չէի տե-
րեր, եւ միշտ կը վախճայի քեզմէ, դու
ինծի ատեն, դու ինծի զոհուած, դու
ինծի բանտ. ոչ, ոչ կաղաչեմ խնայեցէք
հայրենական աշխարհ ժառանգելու ար-
ժանի ըլլամ, այն աշխարհը, որն որ ա-
ւաղակը դուստ Գիւսիսի ալ կողմը խն-
ւած առնեք.
Բովիմէ Մանուկեան զործոց

ՀԱՏԱՐԱԿԱՌԻԹԻՒՆԸ
ՎԻՔՈՐ ՀԻԿՈ
ԹՇՈՒԱՆԵ
Այս քննոր վէպին հայերէն թարգ-
մանութեան վերջերս Հասարակ. ալ և
լաւ և ամեն Հայ գրականագէտ և
Մանուկ փաշայ թիւ 220 Պոլսոյ
Մանուկ աղային քով ծախու գրուած
է. Վերջը գործոյն օր 10 հատոր սի-
նի ըրայ բաժանորդութիւնը 150 դու-
րուշ. իւրաքանչիւր հատորը 18 դուրուշ.
ՏԻԿԻՆ ՄՈՆՍՈՐՈ
Այս քննոր վէպին հայերէն թարգ-
մանութեան տառնկարք թերթն ալ, որ
մեծապէս 16 երկնայեք կը բաղկանայ,
հրատարակուեցաւ.
Արծախուր ամեն Հայ գրականագ-
էտ քով և Մանուկ փաշայ Պոլսոյ
Մանուկ աղային 220 թիւ խանութը
և Վ. Է. զիս խան հրատարակելն զործա-
սենեակը.
Իւրաքանչիւր թերթին վրին է 50
կարոյ.
ՊՈՆԵՆՈՒ ՄԻԼԻՈՆԵՒՈՐԸ
ԹՇՈՒԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՐԷ
ՆԻ ԸՆԴԱՏԱՅՈՒ ՍՈՐԱՅՈՐԷ
Ի ՄԻԼԻՈՒԹԻ ԳԵՐԱՆԱՅԻ ՀԵՂԻՆԱՅԻ
Այս հանրածանօթ և քննոր վի-
պատմութեան տառնկ. շարքերը թեր-
թը հրատարակուած և հեղհեղեղ
տպուելու վրայ է.
Բաժանորդագրութեան վրին է 11/2
արծաթ Մէճմո.
Բաժանորդագրութեան տեղն է 3.
Գաղափարական գրանոցը, և Չարապի
խանին գէմ թիւ 11 փաշա անոցը.
Երանդու թիւ 11 իւրաքանչիւր
8. Գ. Գաղափար Սրբեան և Վ. Է. զիս
Ուրուշ և Արծախուր

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ
Ճախտոյն վաճառականներէն
ստանալեալ Մէլանիլիէ Հիւսէին է.
Ֆէնտիլի պատմութեանը կողմէն
չինուած ու գրուած Քոնքորաթօն
մը մէջ երեք տարի անցնելէ ետեւ ուս-
րին հարիւրին երսուն, և երրորդ տա-
րին ալ հարիւրին քաւարուն վճար
ուելով առնել լեքին տարիջ ատանալու
հաճութիւն տուած ու ստորագրուած
ըլլալով, յիշեալ անանիլի վրայ անանիլեք
և Քոնքորաթօն վրայ դիտողու-
թիւն ունեցողներուն կը ծանուցուի,
պատշաճ Ծանուցման թուականէն մինչեւ
քան և մէկ օր ժամը հինգէն մինչեւ
տասը ժամը թիւնէն ստանալու թան-
Քոնքորաթօն գալով լոտ կանոնի տուն
լեքին հաստատուն և դիտողութիւնին
յոյանեն. Սոյն պայմանագրով անցնե-
լէ ետեւ երկու գիտողութիւնը չըն-
դունուելով արժան եղածը պիտի դո-
ճադրուի.
Բովիմէ Մանուկեան զործոց

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ
ԾՈՒԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՐԻԹԻՒՆԸ
ԼՕՏՏՈՒՆ ԵՒ ԱՐԵՆԵԼԵԱՆ ԵՌԱՅԱՆՈՎ
ՓՈԽԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՄԱՀՈՎՈՐԻԹԵԱՆ ԳՐԱ-
ՍԵՆԵԱԿ 137 ԼԻՏԵՐԱՅԻ ՅԵՐԻԿ ԼՕՏՏՈՒՆ
Այն ընկերութեան գործակալը պատ-
րաստ է խիստ շահաւոր պայմաններով ա-
պահովել օր և է ծովային փառանքներու
գէմ թէ չող կնաւով ըլլայ եւ թէ առա-
դաստանաւով.
Վինեքու և ուրիշ տեղերէն խան հա-
մար ուղղորդ կրնայ դիմել այս գործակա-
րութեան գրասենեակը Ս. Բուրիւնի
հետեւին մէջ, ֆրանկաց թաղ.
Հէնրի Է. ԲՕՔ. զործակալ.
ՀԱՄԻՌՈՒՆԻՍ
ԱՐԵՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ՀԵՐԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ. ԱՊԱՀՈՎՈՐԻԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ 1740ԻՆ ՀԻՄՆՈՒՄ
Այս ընկերութիւնը կ'ապահովէ չէնքե-
րու կարասիներու վաճառքներու և
զործատուներու հրկիզութեան գէմ և
այլն. որոնք իզմիլի և անոր շրջակայից
մէջ կ'առնուին.
Այն ֆայր զործակալը մի և նոյն
օրակար միջոցները կուտայ ապահով-
եալներու ինչ որ ուրիշ ընկերութիւններ
կրնան տալ.
Պահանջուած գիները մասնաւոր դաշ-
նադրութեամբ մը նոյնն են, ինչ որ տեղ-
ւոյս մէջ ուրիշ Անգլիացի ընկերութիւն-
ներ կ'առնան.
Ստորագրեալը արտօնութիւն ունի հոս
ընկերութեան գէմ բոլոր պահանջումները
գոյն ընել.
Հէնրի Է. ԲՕՔ. զործակալ.
Բուրիւնի հետեւին ֆրանկաց թաղ.
թիւ 40 և չուկան ելնի խանի մէջ
Բուրիւնի վրայ խան.

ԱՌԵՆՏՐԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 2 ՕԿՏՈՍՏՈՍ
ԱՐՄՏԻՔ

Յօրեն կարծր Պէտրապիա	29-30
» » Սղազ	32-
» » Պալլըք	20-23
» » Պուրկիս	20-23
» » Թէքլիթաղ	30-
» կակուղ Սղազ	30-
» » Պէտրապիա	20-23
» » Պուրկիս	20-23
» » Վառնա	20-23
» » Պալլըք	30-
կիրքա թուան	44/
կիրքապոսին թուան	43/
» » Անատոլ	41/
Գարի թուան	41/
» » Անատոլ	41/

ԽՈՋԱԿՉՈՐ

Պուրա	դշ. 110-120 հօսան
Անատոլ	»
Գօրոս	» 28-30 »
Էտիքնէ	»
Մակաձ	»

ՆԵՐԲԻՆ ԲԵՐԷ

Բաւարակ կէլվէ	հօսա 42-
» » Իզմիր	» 43-
» » Ատանա	» 42/
» » Պարսկաստան	» 9/
» » Վրաստան	» 10-
Բուրք Անատոլի լուայուած	» 9, 10-10
» » չուայուած	» 6-
» » Բուլղէլ լուայուած	» 40-
» » չուայուած	» 6/
Հէյրի Լենկ Բուրա	» 14-15
» » Բոխսա	» 14-13
» » Գորուս	» 14-13
» » Պարսկաստան	» 11-14
» » Անատոլ	» 10/
» » Վառնա	» 13-14
» » Բուլղէլ	» 44-51
» » Գաւառայու	» 44-51
» » Պէրապիա	» 44-51
» » Չէքմէք	» 44-51
» » Վառն	» 30-
Մեաքա Պարսկ. Բէլա	»
Արիս	» 400-
Բիւրէ	» 32-34
Սուսա	» 3-3/
Կոստանի հունա Անատ. Բիւլ	» 32-34
» » Բուլղէլ	»
Ձէթ Մուտանիա	» 7

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐԷ

Խանկ Բիւ	100 հօսան	750-850
Շաքար փշի Անգլ.	կնդ.	247-
» » Գաղղ.	»	246-
» » Գաղղ.	»	295-
Չայ Բոնկ	հօսան	50-70
» » Բէք.	»	22-26
Անագ (գալայ)	կնդ. 9-	0 ալ. լիւր
Պղպեղ (պիպէր)	հօսան	6-20
Լեզակ (չիլի) Պէնկալ	»	125-160
» » Մարաա	»	130-180
Ձինք տախակ 100 հօսան ֆր.	»	108-110
» » Զորաձեւ	»	65-
» » Զորաձեւ	»	60-
» » Զորաձեւ	»	67-
» » Զորաձեւ	»	85-
Գարֆիւս	»	42-42/
Բիւլ Խալիլ 100 ֆիւ. ֆր.	»	44-
Կարպեղ Եղ. Ռուսիոյ	»	49-24
Սրաճալի Անգլ. օսա 9-12	»	»
Բիւլ Եղ. (Բէլ. Բէլ.) զայր սնալ	»	»

Մասիս լրագրոյ բաժանորդագրութեան
տեղերն են Վ. Պոլսոյ Զինիլի խանի վրի
յաշիկ թիւ 6 Մասիս խանայանացի
Կով գաւառի մէջ հետեւեալ հոգա-
բարձուաց անեակները
ԻԶՄԻՐ
ՆԻԿՈՒՅԻՒՄ. Թորոս աղա Ոսկերիչ.
ԱՏԱՐԱՐԱՐ. Զորաձեւ աղա Նա-
զարէլեան.
ՏՐԱՊԵՐՈՒՄ. Պ. Խալապուր խան.
ԿԱՐԻՍ. Կարապետ պատուելի Չա-
բարեան.
ՏԵՐԱՍԻՍ. Վարդան Էֆէնդի. Արար-
եան.
ԵՄՏ. Մ. աղա խանիկան.
ՀԱՆԷՊ. Նիկողոս աղա Տէր Մար-
գարեան.
ԵՐԶԱՅԱՅ. Բիւրիւրապետ խան.
ՎԱՆ. Գրիգոր աղա խանաւան.
ՈՐԻՒՄ. Զորաձեւ խան.
ԳՈՐԴԻՆ. աղա տեղերէն մէկուն հետ կրնան
թղթակցիլ.

ԽՈՋԱԿՉՈՐ ՏԻՐԵՆ
Կ. Ս. ԻՌԻՒՆԵԱՆ
Ի ԶԱՐԱԲԵՆ. ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԶԻՆԻԼԻ ԽԱՆ